

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Інтегрований курс "Основи академічного письма"
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра мовної підготовки іноземних громадян
Розробник(и)	Сидоренко Ольга Павлівна, Пилипенко-Фріцак Наталія Анатоліївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	18 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 54 години становить контактна робота з викладачем (54 години практичних занять), 96 годин становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Медицина"
Передумови для вивчення дисципліни	Рівень володіння українською мовою А1
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття студентами достатньої мовної та мовленнєвої компетентності для здійснення пізнавальної діяльності в навчальній сфері, у роботі з писемними й усними текстами науково-професійного спрямування.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Академічне письмо як різновид наукового спілкування

Стильова диференціація сучасної української літературної мови. Поняття «науковий стиль мови». Сфера використання наукового стилю. Жанри наукового стилю. Підстили наукового стилю. Академічне письмо як суто науковий стиль. Функції наукової мови. Визначення мети наукового опису: дати визначення предмета та класифікувати його, дати загальну та кількісну характеристику предмета, визначити його склад, схарактеризувати предмет за його властивостями шляхом порівняння, виявлення взаємозв'язків та взаємозалежності, схарактеризувати процес. Читання та аналіз текстів зі спеціальності. Аудіювання.

Тема 2 Основні ознаки академічного мовлення

Фонетико-інтонаційні особливості усної форми наукового стилю. Засоби милозвучності української мови. Іменний характер наукового висловлювання. Дієслова та дієслівні форми в науковому мовленні. Відносні прикметники. Означено-кількісні числівники. Лексико-семантичні та фразеологічні мовні засоби. Лексичні способи і засоби досягнення точності, послідовності, зрозумілості наукової інформації. Граматичні мовні засоби в академічному тексті. Використання академічної і професійної лексики у науковому мовленні. Наукова термінологія. Фразеологізована термінологія і кліше. Синтаксис наукового мовлення. Особливості вживання складносурядних і складнопідрядних речень у науковому стилі. Вставні та вставлені конструкції. Основні принципи та прийоми скорочення слів у академічному тексті. Ознайомлення із загальноприйнятими скороченнями. Читання та аналіз текстів зі спеціальності. Аудіювання.

Тема 3 Писемне академічне мовлення

Поняття композиції в науковому тексті. Основні компоненти тричастинної композиції наукового тексту: вступ, основна частина, висновки. Функція заголовка академічного тексту: номінативна функція, інформативна (комунікативна), роздільна, експресивна, рекламна. Структура абзацу. Роль першого речення в абзаці. План тексту як пронумерований список заголовків частин. Алгоритм складання плану тексту. Називний та питальний план. План-конспект. Правила складання тез тексту. Алгоритм складання тез тексту. Конспектування як різновид стислого переказу тексту. Загальні правила та алгоритм конспектування. Читання та аналіз тексту зі спеціальності. Аудіювання. Складання плану академічного тексту. Складання тез тексту. Конспектування тексту зі спеціальності.

Тема 4 Культура писемного академічного мовлення

Способи передачі чужої мови в науковому тексті. Цитування. Правила оформлення цитат. Пунктуація при оформленні цитат. Оформлення цитат у текстах зі спеціальності. Ознайомлення з пошуковими системами. Ресурси бібліотеки СумДУ. Освітні онлайн-ресурси. Ознайомлення з прикладами оформлення бібліографії відповідно до ДСТУ 8302:2015. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних посилань. Добір та укладання бібліографії до текстів зі спеціальності. Академічний плагіат та його різновиди. Забезпечення академічної доброчесності в Сумському державному університеті. Охорона авторського права. Перевірка на плагіат власних текстів.

Тема 5 Науково-дослідницька робота студента та її презентація

Елементи пошуково-дослідницької роботи студента, організація наукової творчості. Алгоритм підготовки тез за результатами пошуково-дослідницької роботи. Пошук інформації: робота із науковими джерелами. Структурування науково-дослідної роботи: вступ – основний текст – висновки. Сервіси для створення презентації. Структура, зміст, дизайн слайдів. Особливості публічного виступу та подачі матеріалу. Оптимальне співвідношення візуальних і вербальних засобів. Підготовка доповіді. Створення презентації на основі власних наукових досліджень зі спеціальності. Усна презентація власного наукового дослідження за спеціальністю. Усна академічна комунікація.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Розуміти основний зміст навчального науково-професійного тексту, логічні зв'язки між його частинами під час читання та аудіювання.
РН2	Уміти використовувати загальнонавчальну та професійну лексику, вивчені граматичні конструкції в різних ситуаціях згідно з комунікативними стратегіями, типами організації дискурсу, темою спілкування.
РН3	Продукувати власні письмові та усні висловлювання монологічного і діалогічного характеру з науково-професійної проблематики.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 222 Медицина:

ПР18	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
ПР22	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ПР23	Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організувати роботу та професійний розвиток персоналу.
ПР24	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Академічне письмо як різновид наукового спілкування

<p>Пр1 "Науковий стиль як складник стилістичної системи української мови" (денна)</p> <p>Поняття «науковий стиль мови». Сфера використання наукового стилю. Жанри наукового стилю. Читання та аналіз текстів, що належать до різних стилів. Аудіювання. Обґрунтування належності текстів до різних стилів мови.</p>
<p>Пр2 "Функції та завдання наукової мови" (денна)</p> <p>Функції наукової мови. Визначення мети наукового опису: дати визначення предмета та класифікувати його, дати загальну та кількісну характеристику предмета, визначити його склад, схарактеризувати предмет за його властивостями шляхом порівняння, виявлення взаємозв'язків та взаємозалежності, схарактеризувати процес. Читання та аналіз текстів зі спеціальності науково-професійного змісту. Аудіювання.</p>
<p>Пр3 "Узагальнювальне заняття з теми 1" (денна)</p> <p>Тренувальні вправи. Виконання контрольного завдання № 1.</p>
<p>Тема 2. Основні ознаки академічного мовлення</p>
<p>Пр4 "Фонетичні особливості українського академічного мовлення" (денна)</p> <p>Фонетичні особливості академічного мовлення. Фонетико-інтонаційні особливості усної форми наукового стилю. Інтонаційні конструкції. Засоби милозвучності української мови. Чергування у // в залежно від фонетичних умов. Особливості вживання сполучників і, й, та; прийменників у, в; прийменників з, із, зі, зо.</p>
<p>Пр5 "Морфологічні особливості наукового мовлення" (денна)</p> <p>Іменний характер наукового висловлювання. Дієслова та дієслівні форми в науковому мовленні. Відносні прикметники. Займенники й прислівники як маловживані в науковому стилі частини мови. Авторське «ми» наукового стилю. Означено-кількісні числівники. Прості, складні й складені прийменники. Сполучники часові, причинові, умови, мети. Частки підсилювально-видільні, уточнювальні, вказівні, заперечні, приєднувальні.</p>
<p>Пр6 "Лексичні особливості академічного мовлення" (денна)</p> <p>Лексичні особливості наукової мови. Лексико-семантичні та фразеологічні мовні засоби. Лексичні способи і засоби досягнення точності, послідовності, зрозумілості наукової інформації. Доцільність / недоцільність використання лексичних повторів. Лексичні помилки та їх уникнення. Читання та аналіз тексту науково-професійного змісту.</p>
<p>Пр7 "Лексико-граматичні особливості академічного мовлення" (денна)</p> <p>Грамматичні мовні засоби в академічному тексті. Особливості творення віддієслівних іменників. Специфіка вживання прикметників. Словотворчі та відмінкові особливості. Дієслівні форми (інфінітив, особові форми, дієприслівник, дієприкметник, безособові форми на -но, то) в науковому мовленні. Дієслівне та прийменникове керування. Особливості відтворення неповнозначних (службових) частин мови – прийменника, сполучника, частки.</p>

Пр8 "Особливості використання термінології в академічному мовленні" (денна)

Наукова термінологія. Використання академічної і професійної лексики у науковому мовленні. Структурно-семантичні моделі термінотворення: однослівні терміни та терміни-словосполучення. Власне українські терміни та терміни-запозичення. Відмінність термінів від професіоналізмів і професійних жаргонізмів. Основні вимоги до термінів. Доцільність використання іншомовної лексики у науковому мовленні. Фразеологізована термінологія і кліше. Читання та аналіз тексту. Визначення спеціальної термінології та коментування її походження.

Пр9 "Синтаксичні особливості академічного тексту" (денна)

Синтаксис наукового мовлення. Особливості вживання складносурядних і складнопідрядних речень у науковому стилі. Помилки в побудові речень з дієприслівниковим зворотом, речень з однорідними членами. Вставні та вставлені конструкції (слова, словосполучення, речення). Пунктуація у складних синтаксичних конструкціях. Усунення пунктуаційних недоліків.

Пр10 "Немовні засоби викладу і сприйняття наукової інформації" (денна)

Малюнки, графіки, схеми, одиниці виміру, формули, кресленням, діаграми як засоби ілюстрування наукового тексту. Основні принципи та прийоми скорочення слів у академічному тексті. Ознайомлення із загальноприйнятими скороченнями.

Пр11 "Узагальнювальне заняття з теми 2" (денна)

Тренувальні вправи. Виконання контрольного завдання № 2.

Тема 3. Писемне академічне мовлення

Пр12 "Основні компоненти композиції академічного тексту" (денна)

Поняття композиції в академічному тексті. Типова композиція академічного тексту: вступ, основна частина, висновки. Типи і засоби зв'язку. Читання та аналіз науково-професійного тексту зі спеціальності. Аудіювання. Визначення певних слів чи груп слів, що відображають етапи логічного викладу матеріалу та указують на взаємопов'язаність окремих структурно-змістовних частин наукового тексту.

Пр13 "Заголовок як структурний елемент академічного тексту" (денна)

Функція заголовка академічного тексту: номінативна функція, інформативна (комунікативна), роздільна, експресивна, рекламна. Можливі форми заголовків та їх змістове наповнення. Вимоги до формулювання заголовка наукового тексту. Читання та аналіз текстів науково-професійного спрямування. Аудіювання.

Пр14 "Абзац як структурний елемент академічного тексту" (денна)

Структура абзацу. Лексичні і граматичні засоби зв'язку речень в абзаці. Засоби досягнення точності, послідовності, зрозумілості. Читання та аналіз тексту зі спеціальності. Аудіювання. Умотивованість поділу тексту на певні абзаци.

<p>Пр15 "Вступна й висновкова частини у структурі академічного тексту" (денна)</p> <p>Мовні кліше в академічному тексті. Основні функції й характеристики вступу академічного тексту. Зв'язок вступу та висновків. Читання та аналіз тексту зі спеціальності. Аудіювання.</p>
<p>Пр16 "План академічного тексту" (денна)</p> <p>Розподіл тексту на частини. План тексту як пронумерований список заголовків частин. Різновиди плану наукового тексту. Алгоритм складання плану тексту. Називний та питальний план. План-конспект. Складання плану академічного тексту зі спеціальності (простого та складного). Складання плану-конспекту.</p>
<p>Пр17 "Академічне есе." (денна)</p> <p>Академічне есе. Правила аргументації в академічному есе. Читання та аналіз тексту зі спеціальності. Аудіювання. Складання тез тексту за фахом.</p>
<p>Пр18 "Конспектування наукового тексту" (денна)</p> <p>Конспектування як різновид стислого переказу тексту. Ознайомлення з видами конспектів. Загальні правила та алгоритм конспектування. Конспектування тексту зі спеціальності.</p>
<p>Пр19 "Узагальнювальне заняття з теми 3" (денна)</p> <p>Тренувальні вправи. Виконання контрольного завдання № 3.</p>
<p>Тема 4. Культура писемного академічного мовлення</p>
<p>Пр20 "Цитування" (денна)</p> <p>Способи передачі чужої мови в науковому тексті. Цитування. Різновиди цитування: пряма мова й непряма мова. Правила оформлення цитат. Збереження особливостей авторського написання при цитуванні. Пунктуація при оформленні цитат. Типові помилки при оформленні речень з чужою мовою. Оформлення цитат у текстах зі спеціальності.</p>
<p>Пр21 "Джерела наукової інформації. Укладання бібліографії" (денна)</p> <p>Ознайомлення з пошуковими системами: Google Scholar, Google Books. Практичні поради щодо організації пошуку. Ресурси бібліотеки СумДУ. Освітні онлайн-ресурси. Ознайомлення з прикладами оформлення бібліографії відповідно до ДСТУ 8302:2015. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних посилань: APA Style, MLA Style, CSE Style. Добір та укладання бібліографії до текстів зі спеціальності.</p>
<p>Пр22 "Плагіат та його запобігання. Академічна культура й академічна доброчесність" (денна)</p> <p>Академічний плагіат та його різновиди. Запобігання плагіату. Системи перевірки текстів на запозичення. Практичні поради щодо запобігання плагіату. Цінності академічної доброчесності. Забезпечення академічної доброчесності в Сумському державному університеті. Інтелектуальна власність та авторське право в освіті та науці. Охорона авторського права. Перевірка на плагіат власних текстів.</p>

<p>Пр23 "Узагальнювальне заняття з теми 4" (денна) Тренувальні вправи. Виконання контрольного завдання № 4.</p>
<p>Тема 5. Науково-дослідницька робота студента та її презентація</p>
<p>Пр24 "Пошук і збирання наукової інформації" (денна) Наукова стаття. Як відшукати потрібну інформацію у наукій публікації? Анотація і ключові слова наукової статті. Тематична добірка статей за темою пошуково-дослідницької роботи. Читання й аналіз текстів науково-професійного змісту.</p>
<p>Пр25 "Тези як жанр академічної комінкації." (денна) Тези як жанр наукового мовлення. Як складати тези на основі первинних наукових жанрів (стаття, монографія)? Як підготувати тези до збірника матеріалів конференції. Як вибрати тему для дослідження? Як систематизувати і організувати матеріал.</p>
<p>Пр26 "Презентація власних напрацювань в академічній комунікації." (денна) Презентація. Вимоги до зістового й технічного оформлення мультимедійних презентацій. Презентація власних академічних повідомлень студентів</p>
<p>Пр27 "Узагальнювальне заняття за темою." (денна) Презентування студентами власних академічних напрацювань. Виконання підсумкової контрольної роботи.</p>

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання групового практичного завдання
НД2	Виконання обов'язкових домашніх завдань у робочому зошиті
НД3	Виконання практичних письмових завдань
НД4	Конспектування
НД5	Підготовка мультимедійних презентацій
НД6	Усні повідомлення студентів з науково-професійної проблематики
НД7	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД8	Самонавчання

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Граматико-стилістичний практикум
МН2	Конспектування
МН3	Участь в обговоренні-дискусії (групових і парних)
МН4	Підготовка до поточного і підсумкового контролю
МН5	Обмін думками (think-pair-share)

МН6	Проблемно-пошуковий метод
-----	---------------------------

Метод ілюстрацій, аналіз конкретних ситуацій сприяють засвоєнню орфоепічних, лексичних і граматичних норм української мови, дозволяють сформувати практичні навички іномовної професійної комунікації, полегшують соціально-культурну адаптацію студентів-іноземців в україномовному середовищі. На практичних заняттях формуються навички критичного мислення, здатність логічно, аргументовано висловлювати власні погляди з певного питання, дотримуючись мовних і жанрових вимог. Самостійне навчання реалізується також у підготовці до практичних занять, у написанні академічного есе, у роботі в малих групах з підготовки мультимедійних презентацій.

Опанування дисципліни сприяє формуванню навичок критичного мислення, здатності логічно, аргументовано висловлювати свою думку, діяти в команді й ефективно презентувати себе, вчитися впродовж життя.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
-----------------------	------------	---	------------------------------------

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО2	Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами
МФО3	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО4	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО5	Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Виконання пошуково-дослідницького завдання та його презентація
МСО2	Звіт за результатами виконання практичних завдань
МСО3	Участь у науковій конференції (підготовка, презентація, публікація)
МСО4	Підсумковий контроль

Контрольні заходи:

2 семестр	200 балів
МСО1. Виконання пошуково-дослідницького завдання та його презентація	20
	20
МСО2. Звіт за результатами виконання практичних завдань	120

		120
МСО4. Підсумковий контроль		60
		60

Контрольні заходи в особливому випадку:

2 семестр		200 балів
МСО2. Звіт за результатами виконання практичних завдань		100
		100
МСО3. Участь у науковій конференції (підготовка, презентація, публікація)		40
		40
МСО4. Підсумковий контроль		60
		60

Умовою допуску до складання комплексного модульного контролю є виконання усіх тестових завдань, не менш ніж 60% практичних завдань та отримання не менше 60 балів за результатами поточного формативного оцінювання.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН3	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН4	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання)

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Колоїз Ж. В. Академічне письмо та риторика : [практикум] / Ж.В. Колоїз. – Кривий Ріг : КДПУ, 2018. – 196 с.
2	Науковий стиль мовлення (основний курс) для студентів-іноземців підготовчого відділення медико-біологічного профілю [Текст] : навч. посіб. / Є. О. Голованенко, О. П. Коньок, А. В. Шевцова, Л. М. Яременко. — Суми : СумДУ, 2020. — 104 с.
Допоміжна література	
1	Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).

2	Бурнос Є.Ю., Левенок І.С., Пилипенко–Фріцак Н.А. Готуємося до клінічної практики (тексти для читання зі спеціальності) : навчально-методичні матеріали для іноземних студентів медичного інституту. – Суми: СумДУ, 2018. – 106 с.
3	Золотухін Г.О. Фахова мова медика : [підручник] / Г.О. Золотухін, Н.П. Литвиненко, Н.В. Місник. – К. : Здоров'я, 2012. – 392 с.
5	Лещенко Т.О. Українська мова в медицині: навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів МОЗ України / Т.О. Лещенко, Т.В.Шарбенко, В.Г. Юфименко. – Полтава, 2017. – 332 с.
6	Литвиненко Н. П., Місник Н. В. Медицина в термінах і визначеннях / Н. П. Литвиненко, Н. В. Місник. – К. : Книга-плюс, 2015. – 304 с.
7	Тихонкова І.О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням) / І.О. Тихонкова // Наука України у світовому інформаційному просторі: [зб. наук. пр.] / НАН України. – К., 2015.
8	Яременко Л. М. Професійна риторика фахівців лікувальної справи: навчально-метод. матеріали для студентів мед. інституту спец. 7.12010005 «Стоматологія», 7.1210001 «Лікувальна справа» : [метод. вказівки] / Л. М. Яременко.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Лінгвістичний портал mova.info – Режим доступу: http://www.mova.info
2	Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mozdocs.kiev.ua/
3	Основи фахового мовлення: лікар і пацієнт [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://docplayer.net/84960330-Osnovi-fahovogo-movlennya-likar-i-pacient.html
4	Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. – Назва з екрану. – Режим доступу: https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk
5	Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: DSpace. – Назва з екрану. – Режим доступу: ela.kpi.ua/handle/123456789/16051 .
6	Стили оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій. Ч. 1. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliorafichnykh .
7	Committee on Publication Ethics: (COPE): Promoting integrity in research publication. – Назва з екрану. – Режим доступу: publicationethics.org/ .
8	Plagiarism.org – Best Practices for Ensuring Originality in Written Work. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.plagiarism.org/